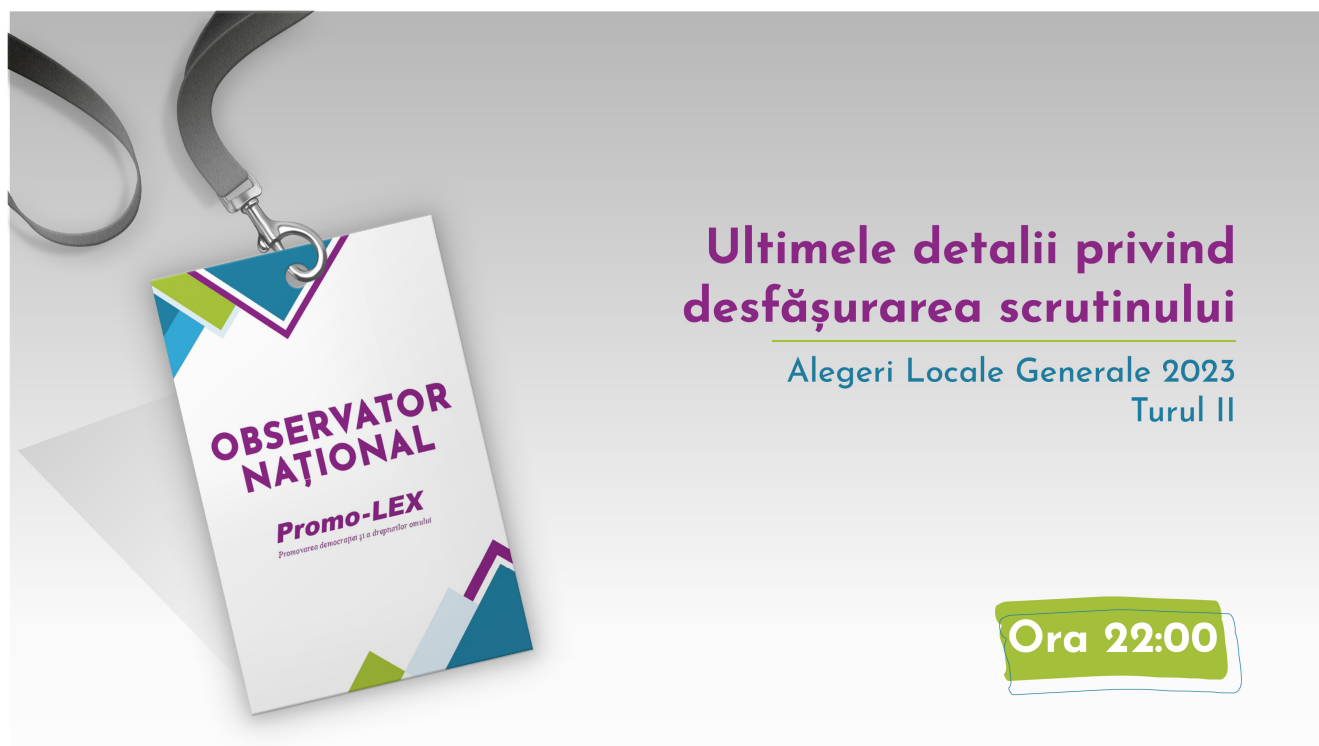

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor locale generale din 5 (19) noiembrie 2023: Ultimele incidente semnalate pe parcursul votării

Până la ora 22.00, MO Promo-LEX a recepționat și a procesat 118 de incidente, dintre care în prezentul comunicat sunt incluse 56.

Intimidarea observatorilor, obstrucționarea observării libere – 4 cazuri:

SV 2/59 Bălți, Elizaveta. Observatorul Promo-LEX a fost intimidat de Președintele BESV, în urma unei raportări a incidentului privind votarea în grup la 12.30. Președinta BESV

a menționat: „M-am așteptat la surprize din partea Promo-LEX, dar nu într-un-atât”.

SV 2/41 Bălți. După ce observatorul Promo-LEX s-a interesat de membrii BESV de ce cabinele de vot sunt dezamblate înainte de închiderea secției de votare, Președintele a reacționat agresiv, comentând: „Noi stăm în frig și dvs. nu luați în considerare aceasta! Și de ce Promo-LEX nu este sesizat despre condițiile din SV?”. În același timp, la observațiile făcute de reprezentanții concurenților electorali, membrii BESV nu au reacționat agresiv.

SV 2/58 Bălți. La ora 21.12 reprezentantul unui concurent electoral a informat Președintele BESV despre dorința de a filma procesul de numărare a buletinelor de vot. Președintele i-a interzis din motivul „nedorinței de a nimeri în cadru”, dar reprezentantul insista asupra filmării. În urma consultării cu reprezentanții CECE II, Președintele i-a permis filmarea cu condiția că fețele membrilor BESV nu vor fi filmate.

SV 2/22 Bălți. Reprezentantul unui concurent electoral a solicitat să filmeze procesul de numărare a buletinelor de vot. Președintele i-a permis filmarea, însă la îndepărtat la o distanță de aproximativ 5 metri.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 19 cazuri:

SV 23/38 Nisporeni, Vărzărești. În raza 100 m de la SV au fost observate, în mod repetat (a 3 oară), mijloacele de transport ale ambilor candidați. Nu au fost observați să interacționeze cu alegătorii, doar între ei. Una dintre mașini este de marca Nissan, culoare gri metalic.

SV 34/14 Telenești, Chițcanii Vechi. La ora 14:24, la intrarea în SV a fost observată o persoană neautorizată care îndemna un alegător să voteze pentru un anumit candidat. A fost sesizat președintele BESV care a anunțat persoana neautorizată că nu

are voie să influențeze votul alegătorului. Ulterior persoana neautorizată, care nu a putut fi identificată, a plecat.

SV 15/3 Dubăsari, Corjova. În jurul orei 15:50 în raza 100 m de la SV au fost observate trei doamne (observate și la turul 1). Doamnele au fost prezente și în prima parte a zilei (mașina de culoare albastră). Acestea interacționează cu anumiți alegători și vorbesc mereu la telefon.

SV 4/22 Anenii Noi, Floreni. Pe parcursul observării (circa 30 minute) echipa mobilă a constatat că un candidat a staționat în imediata apropiere a secției de votare în mașină personală.

SV 22/20 Leova, Ceadâr. În imediata apropiere de BESV, a fost observată o mașină în care se afla fostul primar al localității și un candidat. OTS a declarat că a văzut, cel puțin doi alegători care au intrat în microbuz pentru câteva minute, apoi au ieșit afară. Poliția i-a atenționat și au părăsit locul.

SV 17/18 Fălești, Ciolacu Vechi. Candidata la funcția de primar s-a prezentat în fața BESV fără un motiv justificat, discutând cu cetățenii. Candidata nu este locuitoare a satului Ciolacul Vechi.

SV 01/259, Chișinău, Durlești. În preajma SV staționează un autoturism de model Audi care monitorizează de dimineață alegătorii care vin la vot, Președintele BESV s-a apropiat de automobil, a discutat cu persoana din interior 5-7 minute, dar mașina nu a plecat.

SV 01/254, Chișinău, Durlești. În raza de 100 metri a SV, o perioadă îndelungată s-a aflat parcat un automobil. În interiorul acestuia se află două doamne, care permanent vorbesc la telefon. Pe o perioadă scurtă de timp acestea au fost plecate, dar au revenit înapoi.

SV 01/255, Chișinău, Durlești. Lângă intrarea în ograda SV, un automobil staționează de mai mult timp (Renault). Persoana din

mașină avea un comportament dubios.

SV 01/257, Chișinău, Durlești. La ora 19.05 a fost observat un automobil Mazda, roșie, care supraveghea SV. În momentul în care persoanele din autoturism au înțeles că au fost observați, acestea au plecat. Mașina respectivă a fost văzută pe parcursul zilei și în preajma altor SV din or. Durlești.

SV 01/255, Chișinău, Durlești. Un automobil de marca Audi a stat o perioadă îndelungată lângă SV (circa 50 minute), după care a revenit automobilul Renault care a fost raportat anterior. Din Renault o persoană a urcat în Audi. Persoanele au fost identificate a fi consilieri ai unui concurent.

SV 2/49 Bălți. Începând cu ora 19.00 în SV era prezentă secretara de la altă secție de votare (SV 2/5). Ea periodic intra în cabinetul unde se află safeul cu buletine de vot ale SV 2/49. Președinta SV 2/49 a explicat că secretara SV 2/5 este angajata instituției de învățământ unde este amplasată SV 2/49 și are nevoie de acces în cabinet.

SV 28/51 Sîngerei, Pepeni. A fost observată pe parcursul unei perioade de timp mai îndelungate un automobil de marca Suzuki staționat în raza de 100 m de la secția de votare.

SV 01/257, Chișinău, Durlești. În fața SV staționează o mașină, în care se află 2 persoane. Pe parcursul zilei, aceștia au venit și plecat, staționau în jur de 30 minute, după care plecau. La ora 19:40, președinta BESV i-a întrebat „care este motivul pentru care acestea revin în fața SV, și că prezența lor este suspectă”. Una din persoane a răspuns ironic „așteptăm un cumătru să vină, nu vă faceți griji – noi nu facem agitație”.

SV 01/254, Chișinău, Durlești. O persoană periodic revine la SV și discută cu președintele SV. S-a aflat în incinta secției timp de 28 minute, de la 18:35 până la 18:58. A plecat și a revenit la 20:20, a așteptat un alegător care a votat, după care a plecat. Pe parcursul zilei a intrat de câteva ori în

SV. Se deplasează cu automobilul Toyota.

SV 01/255, Chișinău, Durlești. A fost observat un autoturism prezent de mai multe ori în preajma SV, transportând alegători. A fost anunțat președintele BESV, după care a fost informat polițistul, iar la solicitarea colaboratorului de poliție, persoana a plecat din fața SV.

SV 28/51 Sîngerei, Pepeni. Un candidat la funcția de primar se află în incinta secției de votare neautorizat, creează situații de conflict. Acesta se află în apropierea secției de votare începând cu ora 13.00.

SV 01/258, Chișinău, Durlești. În afara SV, în intervalul 20:10 – 20:38, a fost observată mașina de marca Audi în raza de 100 metri a SV. Acest mijloc de transport a fost observat periodic și în raza altor SV din Durlești.

SV 11/17 Cimișlia, Ciucur-Mingir. În incinta casei de cultură, unde este amplasată secția de votare, se aflau câteva persoane neautorizate. După observația președintelui BESV, aceștia au plecat.

Încălcarea secretului votului (fotografierea buletinelor, prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 11 cazuri:

SV 26/33 Rezina, Buciușca. Un membru al BESV însemna într-un carnet lista nominală a alegătorilor. Lista era întocmită de reprezentantul Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, care a ieșit din secție, rugând membrul BESV să noteze în continuare numele/prenumele alegătorilor în locul său.

SV 12/7 Criuleni, Mălăiești Noi. La 14:42 un alegător a fost observat de către un reprezentant al unui concurent cum a fotografiat buletinul de vot. Alegătorului i s-a făcut observație, acesta a zis că a șters poza.

SV 4/34 Anenii Noi, Speia. O alegătoare a fotografiat buletinul de vot. Drept consecință președinta BESV a anulat buletinul de vot, prin vot unanim al membrilor BESV, și l-a introdus în urna de vot.

SV 17/10 Fălești, Bocani. La ora 15:27 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea membrilor BESV fotografia a fost ștearsă. Careva sancțiuni nu au fost aplicate.

SV 23/1 Nisporeni, Nisporeni. Alegătorul a fotografiat buletinul de vot după ce a aplicat ștampila votat, iar președintele BESV observând acest lucru a sesizat polițistul. Alegătorului în cauză i s-a întocmit proces verbal cu privire la contravenție.

SV 11/33 Cimișlia, Lipoveni. Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Acesta nu a fost sancționat și a fost lăsat să plece.

SV 01/257, Chișinău, Durlești. O alegătoare, după ce și-a exprimat votul, s-a apropiat de masa membrilor BESV și a arătat buletinul de vot cu opțiunea aplicată, întrebând dacă „se vede?” Membrii BESV au confirmat faptul că votul este vizibil, după care buletinul de vot a fost introdus în urna de vot, iar alegătoare a părăsit SV.

SV 01/258, Chișinău, Durlești. Un alegător a fotografiat buletinul de vot după ce și-a exprimat opțiune de vot. La insistența membrilor BESV, poza a fost ștearsă.

SV 2/11 Bălți. La ora 18.16 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Secretarul BESV i-a făcut observație și alegătorul a solicitat ștergerea fotografiei. Alegătorul a șters fotografia, după ce a votat și a părăsit SV.

SV 2/11 Bălți. La ora 16.43 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Aceasta a fost observat de membrii BESV, care i-au făcut observație.

SV 01/267, Chișinău, Vadul lui Vodă. În incinta SV a intrat un alegător în stare de ebrietate care, după ce a votat, a fotografiat buletinul de vot. A fost nevoie intervenția poliției pentru a soluționa situația descrisă.

Întreruperea pe parcursul zilei votării a procesului de filmare a operațiunilor electorale – 3 cazuri:

SV 27/27 Rîșcani, Malinovscoe. La momentul vizitei, la ora 15.40 observatorii au sesizat că camera video nu înregistrează procesul de votare. Membrii BESV nu atrag atenția acestui lucru. Nu se cunoștea din ce moment camera nu funcționează.

SV 25/70 Orhei, Mana. Pe parcursul aflării echipei mobile în incinta SV (20 minute) procesul de filmare a fost întrerupt. Operatorii SIASA au comunicat că camera video are defecțiuni tehnice.

SV 35/29 Ungheni, Bulhac. Camera video are defecțiuni tehnice. Se deconectează la fiecare 2 minute. Membrii BESV o conectează doar când alegătorii vin să voteze.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 3 cazuri:

SV 18/24 Florești, Țipordei. Alegătorul nu s-a găsit în listele secției de votare în conformitate cu reședința sa. Acesta a fost lăsat să voteze, fiind inclus în listele suplimentare.

SV 01/248, Chișinău, Codru. Un alegător a semnat eronat în listele electorale în locul altui alegător. La solicitarea președintelui BESV, acesta a depus o declarație pe propria răspundere precum că a semnat în locul altei persoane din greșeală.

SV 01/255, Chișinău, Durlești. O persoană cu adresa din buletin atribuită SV respective, potrivit SIAS Alegeri ar fi

avut adresa în Briceni. Alegătoarea a fost direcționată la CECE I Durlești să clarifice dacă poate să voteze în Durlești.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 2 cazuri:

SV 2/22 Bălți. Aproximativ la ora 14.50 în urma verificărilor în SIAS Alegeri, 2 alegători nu a fost identificați în sistem. Totuși, ținând cont de faptul că domiciliul acestora se află raza teritorială a secției de votare, cu acordul președintelui BESV alegătorii au fost incluși în listele electorale suplimentare.

SV 01/255, Chișinău, Durlești. La 16:30, în incinta SV s-a întrerupt energia electrică. Problema a fost imediat soluționată, energia electrică fiind reconectată. Cazul respectiv a perturbat însă activitatea SIAS Alegeri, acesta nefiind posibil a fi accesat de operatori aproximativ 5-10 minute, după care funcționalitatea a fost restabilită.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 5 cazuri:

SV 25/23 Orhei, Chiperceni. A fost observat (de 3 ori) un autoturism care aduce, în mod organizat, alegători la secția de votare. Potrivit conducătorului automobilului acesta a adus părinții, iar mai apoi bunicul. La ieșirea din SV alegătorul („bunicul”) a fost întrebat de observatorul Promo-LEX cu cine a venit la votare. Alegătorul a comunicat că nu-l cunoaște pe șofer.

SV 15/3 Dubăsari, Corjova. La ora 16:06 în raza de 100 m de la SV a fost observat (deja a doua oară) un automobil (Lexus, culoare surie) care transporta alegători.

SV 15/3 Dubăsari, Corjova. La ora 18:20 în raza de 100 m de la

SV a fost observat (deja a treia oară) un automobil care transporta în mod organizat alegători.

SV 4/15 Anenii Noi, Chirca. Transportarea organizată a alegătorilor de către un candidat către secția de votare. Candidata se află în imediata apropiere de secția de votare.

SV 15/3 Dubăsari, Corjova. Candidatul la funcția de primar transporta alegători la secția de votare. Poliția s-a autosesizat, concurentul electoral a fost dus la sector și documentat.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 1 caz:

SV 4/37 Anenii Noi, Țințăreni Prezența afișajului electoral al unui concurent în apropierea SV.

Votarea nejustificată în grup (doi sau mai mulți alegători) – 3 cazuri:

SV 11/40 Cimișlia, Satul Nou. Doi alegători au votat împreună în cabina de vot fără vreun motiv justificat.

SV 01/258, Chișinău, Durdășeni. Doi alegători au încercat să voteze concomitent în aceeași cabină de vot. Totuși, la intervenția membrilor BESV, aceștia s-au separat.

SV 2/11 Bălți. La 16:02, în SV au intrat două persoane, care s-au aflat în decurs de 1 min într-o cabină de vot, ulterior au votat în cabine diferite. Membrii BESV nu au reacționat acest caz.

Incidente în procesul de închidere a SV și numărare a voturilor – 1 caz:

SV 2/41 Bălți. La ora 20.30 membrii BESV, la inițiativa Președintelui au dezamblat 2 cabine de vot, din cele 3 prezente. Ei au motivat decizia prin dorința de a se elibera

mai devreme. La fel, Președintele BESV a venit cu inițiativa de a începe procesul anulare a buletinelor de vot neutilizate. Reprezentanta unui concurent a venit cu critica la această inițiativă, la ce președintele a răspuns că vor începe procedura după ora 21:00.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ruperea/deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 2 cazuri:

SV 18/3 Florești, Florești. Urnele de vot staționare au fost sigilate cu trei sigilii. Președintele BESV a declarat că nu a primit suficiente sigilii pentru toate urnele de vot.

SV 29/43 Soroca, Voloave. Urna mobilă nu a fost sigilată potrivit procedurilor legale.

Altele – 2 cazuri:

SV 2/1 Bălți. La ora 14.20 un alegător a rupt buletinul de vot, după ce deja efectiv a votat, invocând drept motiv că s-ar fi încurcat. Președintele BESV a colectat fragmentele rupte ale buletinului pentru a documenta cazul, ca eventuală probă și a chemat poliția.

SV 2/48 Bălți. Până la 15.26 în SV au avut loc 3 deconectări consecutive de lumină, cu durată de 5 min și intervale de 10 min. Deconectările nu au afectat votarea.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor locale generale din 5 (19) noiembrie 2023, desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate” și al Uniunii Europene prin Proiectul „Consolidarea cadrului legislativ electoral și evaluarea implementării acestuia în timpul alegerilor locale generale din 2023”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.